

Commissie Hoger Onderwijs

Rapport in het kader van het
kwaliteitstoezicht van de
HBO5-opleidingen

CVO Hoger Instituut der Kempen

47654

Rapport in het kader van het kwaliteitstoezicht van de hbo5-opleidingen
door de Commissie Hoger Onderwijs
47654 CVO Hoger Instituut der Kempen

1. Conclusie

Onderwerpen	Oordeel
De onderwijsinhoud	Goed
Het onderwijsproces	Voldoende
De uitkomst van het onderwijs	Voldoende
Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

2. Bevindingen

Algemeen

CVO HIK biedt enkel opleidingen HO aan (HBO5 en SLO), gespreid over drie studiegebieden. Er worden 16 volledige opleidingen ingericht, waarvan er 2 nieuw zijn sedert dit academiejaar. CVO HIK biedt deze opleidingen als dag- en/of avondopleidingen aan. Het CVO HIK stemt de concrete programmatie af op de reële noden van het werkveld wat een juiste benadering is voor HBO5.

De onderwijsinhoud

Het basisdocument voor de sturing van het onderwijsproces is het goedgekeurd leerplan. CVO HIK heeft inspanningen geleverd om dit referentiedocument vanuit een competentiegerichte aanpak uit te werken. Het heeft daarbij geïnvesteerd in vorming. Hierbij werd gebruik gemaakt van het bestaande leerplan, functiebeschrijvingen, vacatures en expertise uit het werkveld. Daarnaast werd er een vergelijking gemaakt met de competenties uit het bachelorprogramma om een duidelijke differentiatie te hebben.

De oorspronkelijke meer theoretische benadering van de inhoud in het leerplan krijgt aldus een goed gestructureerde vertaling waarnaar de docent zich kan richten. Bijzondere inspanning wordt bovendien geleverd door het aanreiken voor iedere opleiding van een modeltraject.

CVO HIK maakt serieus werk van het identificeren en vertalen van competenties in de leerinhoud. Momenteel werken de meeste actieve opleidingen competentiegericht, evenwel nog in verschillende snelheden. Enkel voor de opleiding openbare besturen moet dit proces nog opgestart worden. Per opleiding werd een competentiematrix opgesteld, waarbij de

competenties gelinkt werden aan de vastgelegde modules uit het leerplan. Via de matrix wordt nagegaan of de verschillende competenties voldoende aan bod komen in de opleiding.

Het ZER wijst op belangrijke waarborgen die het CVO HIK levert met het oog op het niveau van de opleiding als HBO5: bij de keuze van docenten wordt gestreefd naar een sterk aandeel van docenten met reële beroepservaring én van docenten die nog deels geëngageerd zijn in het Hoger Onderwijs (Hogeschool Thomas More).

De kritische slotanalyse bij dit onderwerp blijft bescheiden. In algemene zin kan gesteld worden dat met betrekking tot dit onderwerp het ZER duidelijke informatie bevat die aantoont dat het CVO HIK een niveau behaalt dat hoger ligt dan het basisniveau.

Het onderwijsproces

Het CVO HIK voert met betrekking tot de wijze waarop het onderwijsproces vorm wordt gegeven een beleid dat gebaseerd is op autonomie van het docententeam. Het ZER blijft daarbij wat onduidelijk over de vraag of binnen een opleiding die vrijheid sturend wordt ingevuld door het team, dan wel of die vrijheid door de individuele docent kan ingevuld worden (m.a.w. de afspraken binnen het team zijn veeleer vrijblijvend t.a.v. de individuele docent).

Het ZER bevat tal van voorbeelden die duidelijk maken op welke wijze binnen de opleidingen werk gemaakt wordt van verschillende werkvormen. Het streven naar activerende werkvormen wordt o.m. duidelijk geïllustreerd voor de opleiding Orthopedagogie en rechtspraktijk. De informatie in het ZER verschaft ook een voldoende inzicht in de wijze waarop een gedifferentieerde aanpak gewaarborgd wordt en waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen dag- en avondopleidingen én waar rekening wordt gehouden met de verschillende doelgroepen.

Het ZER beschrijft vrij duidelijk hoe de instroom-begeleiding wordt georganiseerd: de klassieke aspecten op het vlak van informatie, toelatingsproef voor cursisten zonder diploma SO, het EVC/EVK worden kort toegelicht. Belang wordt gehecht aan flexibiliteit (modeltrajecten zijn niet dwingend).

De begeleiding van de cursisten binnen de instelling wordt sterk bepaald door de wijze waarop de coördinator zijn taak vervult. Positief is het project “leren leren” dat voor dagopleidingen wordt ingericht. Het CVO HIK heeft de ambitie om een mentoraat uit te bouwen. Het ZER heeft het ook over een studentenvolgsysteem. Dit systeem is evenwel nog niet operationeel. Door samenwerking met Thomas More kunnen cursisten beperkt genieten van sommige studentenvoorzieningen.

Het rendement ligt eerder hoog en de analyses in het ZER tonen aan dat het centrum dit aspect actief opvolgt met het oog op de aanpak van de opleidingen.

CVO HIK acht het niet relevant om doorstroomcijfers te vermelden aangezien de opleidingen modulair zijn opgebouwd en de studenten zelf individuele trajecten kunnen bepalen. Hier ligt een verbeterpunt.

Het toetsbeleid wordt onderbouwd door een duidelijk examenreglement. Bij de keuze van evaluatievormen wordt geopteerd voor voldoende differentiatie en tevens wordt rekening gehouden met de specificiteit van de verschillende doelgroepen.

De kritische slotbedenkingen bij dit onderwerp vat de eerdere sterkte- en zwakteaspecten samen, zonder deze verder in een ruimere context te plaatsen.

Voor dit onderwerp is de basiskwaliteit gewaarborgd op een voldoende niveau, zonder dat het ZER voldoende aanwijzingen bevat die toelaten om te kunnen spreken over een systematisch overstijgen van deze basiskwaliteit.

De uitkomst van het onderwijs

Het CVO HIK houdt periodiek een bevraging bij de alumni. De resultaten zijn leerrijk en worden door het centrum accuraat opgevolgd. Grote aandacht gaat uit naar de kwaliteit van de eindproef/de stage.

De HBO5-opleiding was op professioneel vlak relevant voor de meerderheid van de respondenten, vooral voor degenen die langer afgestudeerd zijn. Het ZER beschrijft de mate waarin cursisten na hun opleiding deelnemen aan vervolgoopleidingen. De cijfergegevens illustreren dat – in algemene zin – de cursisten zich aangetrokken voelen om verder werk te maken van professionele verdieping of uitbreiding. Het ZER maakt niet duidelijk in welke mate het centrum daarbij zelf een (actieve) rol speelt. Zo wordt niet duidelijk of het centrum een eigen vervolgaanbod promoot, of richtinggevend is m.b.t. aansluitende opleidingen in het hoger onderwijs.

De verschillende opleidingen hebben een nauw contact met het werkveld: adviesraden van alumni en specialisten uit het werkveld, externe juryleden op de presentatie van de afsluitende toetsing, contacten met het werkveld, stagebezoeken, ... De beslissing om een opleiding verder in te richten gebeurt ook in overleg met het werkveld en de aldaar geformuleerde behoeften.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Het ZER beschrijft de verschillende aspecten met betrekking tot het aanwervingsbeleid. De rol van de opleidingscoördinator is daarbij van grote invloed. Startende docenten krijgen een mentor-coach toegewezen, kunnen via een eigen professionaliseringstraject verder vervolmaken, en doorlopen een goed uitgewerkte functioneringscyclus.

Het ZER geeft evenwel slechts beperkte duidelijkheid over het globale professionaliseringsbeleid van het centrum: hoe worden centrumspecifieke nascholingsinitiatieven georganiseerd, hoe worden vormingsbehoeften gedetecteerd, hoe wordt de kwaliteit van nascholing bewaakt,...? De rubriek “kwaliteitsvolle personeelswerking” in het ZER blijft beperkt tot een zeer rudimentaire opsomming van initiatieven. Voor sommige aspecten (bijv. nascholingsplan) zou een wat grondigere uitwerking hebben kunnen bijdragen tot een meer genuanceerde beoordeling over de wijze waarop het CVO HIK de kwaliteit van het personeel bewaakt en opvolgt.

Het centrum werkt overwegend met personeelsleden die deeltijds worden ingezet. Dat heeft te maken met de selectiecriteria, waarbij beroepservaring en spreiding opdracht HO/CVO belangrijk worden geacht. Het is wel opvallend dat slechts 66 personeelsleden op 161 over een pedagogisch bekwaamheidsbewijs beschikken. Het centrum neemt blijkbaar ook geen initiatieven t.a.v. personeelsleden zonder pedagogisch bekwaamheidsbewijs tot pedagogisch-didactische bijscholing.

Op basis van de informatie in het ZER kan geconcludeerd worden dat de infrastructurele voorzieningen tegemoet komen aan wat verwacht mag worden. Het centrum profiteert daarbij van de voorzieningen die door de hogeschool worden geboden.

De interne kwaliteitszorg is gebaseerd op een duidelijke missiebepaling. Ze wordt gestuurd vanuit een kwaliteitswerkgroep: de samenstelling is veeleer formeel, het valt op dat de docenten als groep hierbij ontbreken. De KWZ werkt volgens de PDCA-systematiek en beschikt over een kwaliteitshandboek en een uitgewerkt beleidsplan. Een meetplan moet op systematische wijze de kwaliteitsevoluties waarborgen. Het inrichten van focusgroepen versterkt het interne kwaliteitsbeleid. Het ZER bevat ook informatie over verbeteracties. Toch kunnen vragen gesteld worden bij de betrokkenheid van de verschillende actoren. Voor de alumni wordt wel op systematische wijze voorzien in een bevraging (eens om de vier jaar), voor de andere actoren is de betrokkenheid veeleer open gestructureerd. Het is positief dat adviesraden de betrokkenheid waarborgen met het werkveld, al is niet zo duidelijk hoe sterk deze adviesraden gestructureerd zijn en in welke mate (regelmaat) zij ook effectief betrokken zijn.

Ook voor dit onderwerp kan gesteld worden dat het CVO HIK een voldoende waarborg biedt met betrekking tot de basiskwaliteit. De aanwijzingen in het ZER met betrekking tot de concrete aanpak en systematiek blijven te vaag om het algemeen oordeel verder te kunnen nuanceren. Er kan dan ook niet vastgesteld worden of die basiskwaliteit op systematische wijze ook overstegen wordt in het CVO HIK.

3. Aanbevelingen

Het onderwijsproces

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hoger Instituut der Kempen (HIK) duidelijk stelt of de autonomie om het onderwijsproces vorm te geven bij de individuele docent dan wel bij het docententeamteam ligt.

Het verdient aanbeveling dat het CVO HIK – ondanks de modulaire opbouw van het programma - doorstroomcijfers verzamelt, analyseert en er desgevallend beleidsbeslissingen aan koppelt.

De uitkomst van het onderwijs

Het verdient aanbeveling dat het CVO HIK duidelijk stelt wat zijn rol is in de professionele verdieping van de cursisten.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Het verdient aanbeveling dat het CVO HIK een globaal professionaliserings- en nascholingsbeleid ontwikkelt (centrumspecifieke nascholingsinitiatieven, detectie van vormingsbehoeften, kwaliteit van de nascholing, ...).

Het verdient aanbeveling dat het CVO HIK meer inzet op het behalen van een bewijs van pedagogische bekwaamheid bij de personeelsleden.

Het verdient aanbeveling dat het CVO HIK – wat betreft kwaliteitszorg – de betrokkenheid van de diverse actoren duidelijker bepaalt.

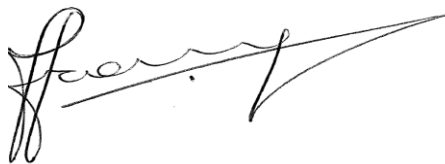
Slot

Het ZER bevat voldoende aanwijzingen die een gunstig eindoordeel verantwoorden. Het is jammer dat voor een aantal facetten de informatie niet accurater werd gemaakt. Op grond van wat in het ZER beschikbaar is gesteld, kan niet uitgemaakt worden of de basiskwaliteit systematisch overstegen wordt. Er zijn dienaangaande wel aanwijzingen, maar die worden onvoldoende hard gemaakt.

Het ontwerp van rapport werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en/of bezwaren van technische aard. De instelling heeft per e-mail gereageerd, waarna een kleine correctie werd doorgevoerd.

Brussel, 25 november 2016

Voor de Commissie Hoger Onderwijs

Luc François

Voorzitter Commissie Hoger Onderwijs